

Як суша вдарить...

Генрі Лоусон

Намалюйте дротяну загорожу та купку кошлатих евкаліптів та додайте туди ще й вівці, що порозбігалися куди зря, від поїзда тікаючи. Ото й матиме відразу образок порослої чагарями місцевості, що тягнеться вподовж усієї західної лінії Нової Південної Уелської залізниці, яка від Бетгерста починається.

Залізничні містечка складаються з корчми та універсальної крамнички, та ще мається там кубічний за формою водозбір та шкільний будинок на палях — тут же таки, зовсім поруч. Водозбір стоїть упритул до школи, але розміром він трохи менший за шкільний будинок. То буде цілком слушно, якщо там-тую корчму — "Залізничний готель" назвати, а крамничку — "Залізничні склади", і не "склад", а саме "склади", обов'язково. Двойко терплячих, занехаяних шкапинок стоятиме, мабуть, перед тією корчмою, — господарі-бо їхні частуються там у хатині, щідять собі горілку чарочками.

Цілком слушно буде, якщо на тому образкові ще й поденного робітника домалювати, такого, що сидить собі байдужно на приступочці ґанку, читаючи "Бюлетень".

"Залізничні склади" можуть, як бачиться, тільки під захистом корчомки існувати, і то неможлива річ — уявити собі, щоб одне від одного було незалежне.

Часом можна натрапити довгастих дощаних будиночок — непотинькований, і здебільшого скособочений, ще й перехняблений у протилежний бік — що його, беручи до уваги напівстерту вивіску, побудовано на те, аби він конкурував із "Залізничними складами"; але віконниці його геть позабавано, і будиночок стоїть порожній.

Єдине містечко з тих, що мені довелося їх бачити, дуже відрізнялося від усіх інших — воно складалося тільки з однісінької халупи, змайстрованої із самшитової кори, з глиняним комином на дасі, та однієї жінки, що стояла там на дверях і вихлюпувала надвір миловиння.

Якщо в митця з'явиться бажання змалювати що інше, він може зробити акварельний шкіц, приміром, намету для робітників, що лагодять залізничну колію, — намет коло насипу, а над багаттям, що його перед тим наметом розікладено, висить казанок, а круг нього стоять троє робітників та люльки свої напихають.

Трохи згодом почали з'являтися в поїзді незграбні полотняні костюми, червоні обличчя, старомодні капелюхи з рівними крисами, що в обвідку їхню дротинку вставлено, — це вже тоді, як ми поминули Бетгерст; то сям то там замайоріли капелюхи з креповими пов'язками навколо наголовка, що, може, означало смерть кого з їхніх родичів за давніх часів, а може, й не означало нічого. Мені здається, що та жалобна пов'язка прикриває часом масну пляму на капелюсі, та й годі. Я постеріг, що коли чагарянин пов'язує свій капелюх крепом, то вже не скидає його, поки той капелюх геть виноситься або хто інший з його кревних сконає. В останньому випадку чагарянин купує собі нову крепову стрічку. Тії зовнішні ознаки тяжкої втрати часто-

густо прикривають вельми веселе, рум'яне обличчя. Смерть чи не єдина радісна подія для тих, хто животіє в чагарях.

Ми переїхали Меквері — вузький, мулистий рівчак, що його саме перепливав собака, а три кози стояли на березі й з цікавістю на теє дивились.

Трохи далі ми побачили першого поденного робітника. Він ніс добрячий укладистий клумак за плечима, ще й тримав казанок в одній руці та ціпок у другій. Він був убраний у пожовклий фрак, в сорочку з вибійчаного краму та в молескінові штани з великими квадратовими перкалевими латками на колінах; і його старий солом'яний бриль було також обшито перкалем.

Коли це раптом ні сіло пі впало він скинув із себе свого клумака, кинув казанок додолу та й помчав уперед, сміливо вимахуючи своїм ціпком. Я подумав, що він збожеволів і хоче вчинити напад на поїзд, але я помилився — він був при тямі; то йому заманулося вбити гадюку. Я не встиг побачити, чи знищив він туу гадюку, чи ні — хто й зна! А може, він згадав за Адама...

Хтось розповів мені, що там, по той бік Невертайра, страшенна суша вдарила... І таки вдарила навсправжки. Мені б і на думку не спало — спинитися десь тут на перепочинок. Красенько дякую! Найменш прикре місце у чагарниках, як суша вдарить, це там, де чагарів уже не існує — де їх протереблено, а з-під землі молода зелена прорість вибивається.

Гомонять, що людям слід осідатися на землі! То вже ліпше просто запастися в землю. Я волів би осістися на воді; принаймні, допоки якась величезна зрошувальна система на Заході почне діяти.

В околицях Байрока зустріли ми перших стригалів. Вони вбираються точнісінько так, як і безробітні, але різняться від них тим, що мають вельми незалежний вигляд. Вони сиділи на вантажних авто, та на багулах із вовною, та на огорожах, та без кінця-краю витріщали очі на поїзд і вітали радісними вигуками якогось там Білла, чи то Джіма, чи Тома, та розпитували, як тим ведеться.

Саме тут зачали нам здибатися м'які фетрові капелюхи з ремінцями навколо денця, — а з-під їхніх крисів визирали обличчя, зарослі густою бородою. Стріли ми також і молодецького провідника-губільця в чепурній уніформі та високих чоботях.

Одна, мо', й дві приджиджулені особи у накрохмалених комірчиках промайнули мені перед очима, — було знати, що вони за всяку ціну намагаються, навіть і за цих несприятлих умов, виглядати як слід. Часто-густо трапляється й так, що якийсь безробітний бадьоро вирушає в далеку дорогу, маючи тільки-но листа від Державного бюро праці в своїй кишені, та й більше нічого. Він думкою багатіє, що до того місця, де він може добути собі роботу, — зовсім легко дістатися пішки, хоч і від самісінького Берка чимчикуючи. А може, він сподівається, що на нього чекає ресорка чи то кабрітка десь перед ганком... Він їде поїздом цілу ніч і цілий день, не маючи й рісочки в роті, а, приїхавши, довідується, що до потрібної ферми ще миль із вісімдесят, а мо', й сто полишилося. Тож доводиться йому свій скрут корчмареві та диліжансовому візничому пояснити. Пошли, боже, з неба всім корчмарям та візничим — чого їм треба! Прости

нам, боже, наш соціальний лад!

Місцеву промисловість репрезентовано тільки в одному місці протягом цілої залізничної лінії, та й то — лишень трьома черепичними дахами, димаревим дашком та урізком рури на обаполку.

Хтось мені сказав:

— Ви б, юначе, якнайдалі углиб подалися, коли вже вам так заманулося оглянути країну. Поїхали б собі десь далеченько від залізниці.

Ні, не маю я такого бажання; я вже там був.

Ви можете заїхати аж до дідька лисого в зуби, подорожуючи по Австралії, однаково стрінете й там живу мандрівну мумію, тобто якого строкового, котрий натуркає вам повнісінькі вуха про те, що треба обов'язково десь углиб податися. Е, ні, — нема дурних, я вже й так казна-чого надивився там, у чорта на болоті!

Коло Байрока стріли ми тутешнього скоробреху, та такого, що просто розкіш — аж очі в себе вбира! Вдягнений він був, як... як місцевий хуліган, що по чагарях блукає. Його звали Джім. Він свіжо оце на танцювальній вечірці розважався, і якийсь паскуда "поцупив" у нього піджака. Маєте! А в тому піджакові, в кишені, лежав чек на десять квідів. Проте Джім не вельми з того приводу журився. "Чи ти ба!.. Велика цяця — десять квідів, ат — начхати!.." І де тільки того Джіма не носило! Він навіть до Затоки доходжав. Є тут три-чотири ферми, де на нього давно вже чекають. Ще й як!.. У нього в кишені лежать телеграми аж від шести скватерів та управителів, що пропонують йому все чисто до послуг, аби-но схотів. А він собі й гадки не має — байдужки йому! — мо', стане до роботи, а мо', й ні... Він думав спершу, що тії телеграми зараз при ньому, а, виходить, — він поклав їх до кишені того ж таки зленещасного піджака. А ще й таку мав він кебету — протягом однісінького дня опанував різницьку справу... Он як! Він, між іншим, боксер і багато чого розповісти має за тее, що відбувається на рингу. На останній фермі, де довелося йому вівці стригти, він так пополатав клятому управителеві спину, що тому й світ замакітривсь. А управитель отой — парубійко міцний та дужий — хто й зна який! — мало не шість стіп та три цілі заввишки, та ще й нокаутував славнозвісного Падді на першому ж раунді. А одного разу довелося йому із таким завзятим чолов'ягою робити, котрий обстриг аж чотири сотні овець за дев'ять годин. Он як!

Але цього вже не витримав тихий чагарянин, що сидів до того мовчки в кутку вагона: він заворушився, розтулив рота, і за три хвилини від пана Скоробрехи тільки місце мокре лишилося.

О п'ятій тридцять замайоріла довга низка верблюдів, які рухалися на обрії, осяяному сонцем, що стояло вже на вечірньому пружі.

Є щось гадюче в тих верблюдах. Вони нагадують мені черепах та ящірок.

Хтось мовив:

— А ондечки й Берк.

Переклад: Ірина Стешенко